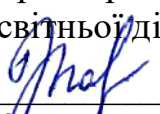

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

**ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА
«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.5 Основи туризму та орієнтування
(шифр і назва навчальної дисципліни)
освітня програма «Туризм»
(назва освітньої програми)
освітнього рівня перший (бакалаврський)
(назва освітнього рівня)
галузь знань 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальність(ності) 242 Туризм
(шифр і назва спеціальності(тей))

Інститут філології та масових комунікацій

Обсяг, кредитів: 4

Форма підсумкового контролю: іспит

Київ – 2024 рік

Робоча програма _____ **Основи туризму та орієнтування**
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освіти за галуззю знань 24 Сфера обслуговування,
спеціальністю 242 Туризм.
«25» серпня 2024 року. 24 с.

Розробник: Палієнко С.В., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Викладач: Палієнко С.В., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій Інституту філології та масових комунікацій

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Людмила ТАНСЬКА
(прізвище та ініціали)

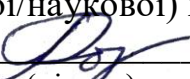
«29» серпня 2024 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної / наукової) програми (керівником робочої групи) Освітньо-професійна програма «Туризм» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування. Кваліфікація: бакалавр з туризму, протокол № 1.

(назва освітньої програми)

«29» серпня 2024 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник робочої групи)

(підпис)

Антоніна КОРОТЄЄВА
(прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028
Дата засідання кафедри / циклової комісії	29.08.2024			
№ протоколу	Протокол № 1			
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=5177>.

Робочу програму перевірено

29 серпня 2024 р.

Заступник директора

Інституту філології та масових комунікацій

(підпис)

Каріна ШЕКІР

(прізвище та ініціали)

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1. Анотація дисципліни.....	8
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	9
4.2.1. Тематичний план.....	9
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	11
4.3. Форми організації занять.....	12
4.3.1. Теми практичних занять.....	12
4.3.2. Карта смостійної роботи здобувача освіти.....	12
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	13
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	13
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	13
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	13
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	13
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.....	14
6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру.....	15
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	15
6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	16
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	16
6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.....	16
6.7. Орієнтовний перелік питань до іспиту.....	17
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	18
7.1. Для інклюзивного навчання.....	18
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	19
7.3. Рекомендована література.....	23
7.4. Інформаційні ресурси.....	24
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	24

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 4 кредит ЄКТС	Галузь знань <u>24 Сфера обслуговування</u> (шифр і назва)	Вид дисципліни <u>обов'язкова</u> (загальноуніверситетська, обов'язкова чи за вибором здобувача освіти)	
Загальний обсяг годин – 120 годин	Спеціальність <u>242 Туризм</u> (шифр і назва)		
Модулів –1	Спеціалізація (назва)	Цикл підготовки <u>професійний</u> (загальний чи професійний)	
Змістових модулів –2			
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u> (назва)	Рік підготовки:	
		1-й	1-й1
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 5	Освітній / освітньо-професійний ступінь: <u>бакалавр</u>	18 год	18 год
		Практичні, семінарські	
26 год		26 год	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
76 год		76 год	
Індивідуальні завдання: год			
Вид семестрового контролю: <i>іспит</i>			
Відсоток аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 36,6% для заочної форми здобуття освіти – 10%			

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою викладання дисципліни **«Основи туризму та орієнтування»** є: оволодіння здобувачами освіти спеціальності «Туризм» специфічними знаннями та практичними навичками щодо організації та проведення спортивно-туристських заходів, що є складовою ланкою комплексної професійної підготовки фахівців з туризму. Знання курсу розвивають професіоналізм здобувача освіти, створюють базові знання для формування спеціаліста туристської галузі.

Завданням вивчення дисципліни **«Основи туризму та орієнтування»** є: забезпечення майбутніх фахівців базовим обсягом знань з туристсько-спортивної сфери, необхідних для проведення подорожей, походів, формування зацікавленості до занять основними видами активного туризму.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- загальні поняття, мету, завдання активного туризму;
- роль спорту в туристичній діяльності;
- передумови виникнення та розвиток активного туризму в Україні;
- організаційно-правові основи активного туризму в Україні;
- забезпечення безпеки в активному туризмі;
- методiku підготовки та проведення спортивних туристських походів;
- методiku підготовки та проведення спортивних змагань;

вміти:

- розробляти маршрут походу з будь-якого виду активного туризму;
- забезпечити безпеку учасників під час проведення активного туристського походу;
- організувати та провести змагання зі спортивного туризму;
- налагоджувати контакт із замовником спортивного туристського походу;
- проводити моніторинг і впровадження нововведень. формулювати основні терміни та поняття курсу;
- працювати з статистичними даними;
- опрацьовувати наукову літературу.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи туризму (2 курс)

Тема 1. Вступ до курсу.

Тема 2. Теоретичні основи туризму з активними способами пересування.

Тема 3. Забезпечення безпеки у туризмі з активними способами пересування.

Тема 4. Медичні аспекти туризму з активними способами пересування.

Тема 5. Сучасне туристське спорядження.

Тема 6. Техніка пересування і подолання перешкод.

Тема 7. Основи проведення рятувальних робіт на місцевості.

Тема 8. Основні етапи дистанцій на змаганнях зі спортивного туризму.

Тема 9. Організація життєдіяльності та побуту в польових умовах.

Змістовий модуль 2. Основи орієнтування (3 курс)

Тема 10. Основи топографії.

Тема 11. Орієнтування на місцевості.

Тема 12. Основи спортивного орієнтування.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: Географія туризму, Основи туризмознавства, Готельно-ресторанний бізнес.

Міжпредметні зв'язки: Основи туризмознавства, Географія туризму, Екологія та екологічна етика, Організація та планування туристичної діяльності, Сучасні інформаційні системи в туризмі, Основи туризму та орієнтування, Туристичне країнознавство, Туристсько-рекреаційні комплекси світу, Спеціалізований туризм, Міжнародний туризм, Менеджмент та маркетинг в туризмі, Спортивний туризм.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи туризму												
Тема 1. Вступ до курсу	7	2		-	-	5	7	2	-	-	-	5
Тема 2. Теоретичні основи туризму з активними способами пересування	7	2		-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 3. Забезпечення безпеки в активному туризмі	16	4	2	-	-	10	16	2	2	-	-	12
Тема 4. Медичні аспекти туризму з активними способами пересування	14	2	2	-	-	10	14	-	2	-	-	12
Тема 5. Сучасне туристське спорядження	12	2		-	-	10	12	-	-	-	-	12
Тема 6. Техніка пересування і подолання перешкод	17	2	8	-	-	7	17	-	8	-	-	9
Тема 7. Основи проведення рятувальних робіт на місцевості	11		4			7	11		4			7
Тема 8. Основні етапи дистанцій на змаганнях зі спортивного туризму	2	2					2					2
Тема 9. Організація життєдіяльності та побуту в польових умовах	4	2	2				4		2			2
Всього годин	90	18	18	-		54	90	4	18	-	-	68

Змістовий модуль 2. Основи орієнтування												
Тема 10. Основи топографії	9		2	-	-	7	-	-	2	-	-	7
Тема 11. Орієнтування на місцевості	12		4	-	-	8	-	-	2	-	-	8
Тема 12. Основи спортивного орієнтування	9		2			7			2			7
Всього годин	30	-	8	-	-	22	30	-	8			22
Разом годин	120	18	26	-	-	76	120	4	26			90

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Основи туризму та орієнтування»

Разом: 122 год, лекції – 18 год, практичні заняття – 26 год, самостійна робота – 76 год, підсумковий контроль – 2 год.

Заняття	Тема	Самостійна робота, кількість балів
Змістовний модуль 1. Основи туризму (4 курс)		
Лекція 1	Вступ до курсу	
Лекція 2	Теоретичні основи туризму з активними способами пересування	
Лекція 3	Основи безпеки туристичної діяльності	
Лекція 4	Основи безпеки туристичної діяльності	
Лекція 5	Медичні аспекти туризму з активними способами пересування	
Лекція 6	Сучасне туристське спорядження	
Лекція 7	Техніка пересування та подолання перешкод	
Практичне 1	Туристські вузли	15
Практичне 2	Основи індивідуальної техніки пішохідного туризму	
Практичне 3	Організація страховки на етапах із перепадом висоти	
Практичне 4	Основи надання першої домедичної допомоги	10
Практичне 5	Способи наведення горизонтальних перил	
Практичне 6	Організація навісної переправи	
Практичне 7	Організація підйому та спуску постраждалого	
Практичне 8	Способи транспортування постраждалого	
Лекція 8	Основні етапи дистанцій на змаганнях зі спортивного туризму	
Лекція 9	Організація життєдіяльності та побуту в польових умовах	
Практичне 9	Організація біваку	
Змістовний модуль 2. Основи орієнтування (5 курс)		
Практичне 10	Основи топографії	25
Практичне 11	Основи орієнтування на місцевості	
Практичне 12	Орієнтування за допомогою GPS-систем	
Практичне 13	Основи спортивного орієнтування	
Види поточного контролю	Іспит	
Всього:		25 / 25

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Тема заняття	денна форма
1	2	3
Модуль 1. Основи туризму (2 курс)		
1.	Практичне заняття 1. Туристські вузли	2
2.	Практичне заняття 2. Основи індивідуальної техніки пішохідного туризму	2
3.	Практичне заняття 3. Організація страховки на етапах із перепадом висоти	2
4.	Практичне заняття 4. Основи надання першої домедичної допомоги	2
5.	Практичне заняття 5. Способи наведення горизонтальних перил	2
6.	Практичне заняття 6. Організація навісної переправи	2
7.	Практичне заняття 7. Організація підйому та спуску постраждалого	2
8.	Практичне заняття 8. Способи транспортування постраждалого	2
9.	Практичне заняття 9. Організація біваку	2
Модуль 2. Основи орієнтування (3 курс)		
10.	Практичне заняття 10. Основи топографії.	2
11.	Практичне заняття 11. Основи орієнтування на місцевості	2
12.	Практичне заняття 12. Орієнтування за допомогою GPS-систем	2
13.	Практичне заняття 13. Основи спортивного орієнтування	2

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1 Основи туризму (2 курс)			
Туристські вузли	Самостійна робота здобувача освіти	15	1-2
Перша медична допомога	Самостійна робота здобувача освіти	10	3-6
Всього: 45 год	Всього: 26 балів		
Змістовий модуль 2. Основи орієнтування (3 курс)			
Основи топографії	Самостійна робота здобувача освіти	4	7
Всього: 7 год	Всього: 4 бали		
Разом: 52 год	Разом: 30 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. *За джерелом інформації:*

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з чотирьох змістовних модулів і викладається у двох навчальних семестрах: перший та другий змістовний модуль в четвертому семестрі, а третій і четвертий змістовні модулі відповідно у п'ятому семестрі.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовний модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Індивідуальні дослідження, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю
I. Обов'язкові	
1.1. Відвідування лекцій	Не передбач.
1.2. Відвідування практичних занять	Не передбач.
1.3. Робота на практичному занятті	5
1.4. Виконання завдань для самостійної роботи	25

1.5. Виконання модульної роботи	5
1.6. Виконання ІНДЗ	Не передбач.
Разом: 60	
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 100	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100	
II. Додаткові	
Виконання завдань для самостійного опрацювання	
2.1. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10
2.2. Підготовка конкурсної наукової роботи з будь-якої теми курсу	10
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5
Разом: 25	
Максимальна кількість балів за додаткові види роботи: 25	
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60	

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>

14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота												Разом	Іспит	Сума
Змістовий модуль №1									Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	не більше 80	не більше 40	не більше 100
		5	15		45	10		5	30	10	5			

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

6.7. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Мета і завдання курсу.
2. Основні поняття та їхні співвідношення.
3. Класифікація та модель туристської діяльності.
4. Зміст і форми оздоровчого (рекреаційного) туризму.
5. Зміст і форми спортивного туризму.
6. Порівняння оздоровчого та спортивного туризму.
7. Поняття безпеки (ризiku) у туристській діяльності.
8. Класифікація факторів ризику туристичної діяльності.
9. Фактори, що визначають безпеку туристської діяльності.
10. Критичні ситуації в туристському поході та їх подолання.
11. Психологічні аспекти екстремальних ситуацій і катастроф.
12. Страхівка та самострахівка.
13. Супутниковий зв'язок.
14. Види захворювань та травм, які виникають під час подорожей.
15. Алгоритми надання першої домедичної допомоги при травмах і небезпечних станах.
16. Гірська хвороба.
17. Індивідуальне спорядження для гірських походів.
18. Групове спорядження для гірських походів.
19. Спеціальне спорядження для гірських походів.
20. Класифікація перешкод у гірському та пішохідному походах.
21. Гірські перешкоди.
22. Водні перешкоди.
23. Види дистанцій на змаганнях із техніки пішохідного туризму
24. Технічні етапи (переправи).
25. Технічні етапи (рух по схилу).
26. Технічні етапи (інші).
27. Вимоги щодо забезпечення життєдіяльності учасників туристських походів.
28. Поняття туристичного біваку та техніки бівачних робіт.
29. Класифікація туристичних біваків.
30. Особливості техніки організації ночівлі та гарячого харчування туристичної групи залежно від умов проведення походу.
31. Топографічна карта: визначення та класифікація.
32. Умовні позначення топографічних карт.
33. Картографічна генералізація.
34. Робота з картою під час підготовки та проведення походу.
35. Орієнтири.
36. Способи орієнтування на місцевості.
37. Азимут і рух за ним.
38. Особливості орієнтування на рівнині.
39. Принцип дії GPS-навігатора.
40. Орієнтування за допомогою GPS-навігатора.
41. Мобільні додатки для навігації та орієнтування на місцевості.
42. Поняття про спортивне орієнтування.
43. Спортивна карта.
44. Контрольний пункт.

ПРИКЛАД БІЛЕТУ ДО ЕКЗАМЕНУ

Форма

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

КАФЕДРА / ЦИКЛОВА КОМІСІЯ туризму, документних та міжкультурних комунікацій

Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Усі спеціальності / спеціальність 242 «Туризм»

Семестр: осінній / весняний

Навчальна дисципліна: Основи туризму та орієнтування

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Види захворювань та травм, які виникають під час подорожей.
2. Технічні етапи (переправи).

Затверджено на засіданні кафедри /циклової комісії туризму, документних та міжкультурних комунікацій

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри / голова циклової комісії Танська Л.В.
(підпис) (ПБ)

Екзаменатор доцент Палієнко С.В.
(підпис) (посада, ПБ)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Електронний навчально-методичний комплекс дисципліни на платформі Інтернет-підтримки дистанційного навчання Moodle.
3. Контрольні питання з курсу.
4. Індивідуальні завдання для проведення поточного модульного контролю з дисципліни.
5. Мультимедійні презентації з курсу

7.1. Для інклюзивного навчання:

Застосування диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю.

Диференційоване викладання передбачає створення навчального середовища та організацію навчального процесу таким чином, щоб забезпечити успішне опановування дисципліни здобувачами освіти з різними освітніми потребами (з порушеннями психофізичного розвитку, з обдарованістю, з різних культур).

Основоположним принципом диференційованого викладання є застосування різноманітних форм організації освітнього процесу. Їх використання допомагає педагогам врахувати в освітньому процесі такі студентські відмінності:

рівень підготовленості – через коригування темпу навчання та рівня складності матеріалу;

індивідуальні стилі навчання – через організацію численних видів діяльності, щоб здобувачі освіти мали змогу отримувати та опрацьовувати інформацію в різний спосіб, на різних рівнях;

інтереси – спираючись на схильності, зацікавлення та бажання самого здобувача освіти опанувати певну тему чи виробити певне вміння.

Виходячи з цих положень, можна окреслити три підходи до диференціації викладання:

- 1) адаптація змісту, процесу та продукту навчальної діяльності;
- 2) варіювання вимог щодо ступеня виконання завдань здобувачами освіти на окремому занятті або впродовж вивчення ширшої теми;
- 3) застосовування широкого спектру форм і методів організації навчальної діяльності; та виокремити чотири фактори, що забезпечують диференційоване викладання:
 - а) зосередження на головних поняттях, ідеях та вміннях у кожній темі навчальної дисципліни;
 - б) урахування індивідуальних відмінностей здобувача освіти;
 - в) поєднання оцінювання та викладання;
 - г) постійна адаптація, модифікація змісту, процесу (методів і форм) та продукту навчальної діяльності.

Про диференційоване викладання можна говорити як про підхід, який демонструє: прийняття викладачем різноманітності студентського колективу (різні рівні базових і поточних знань здобувачів освіти, їхня підготовленість, навчальні інтереси, індивідуальні стилі навчання); навички педагога щодо організації процесу навчання здобувачів освіти з різними навчальними можливостями в умовах однієї академічної групи; прагнення викладача просувати здобувачів освіти на більш високий рівень, забезпечуючи їм особистий успіх та надаючи необхідну підтримку і допомогу.

1. Електронний навчально-методичний комплекс дисципліни на платформі Інтернет-підтримки дистанційного та відкритого навчання Moodle.
2. Адаптовані контрольні питання з курсу.
3. Адаптовані індивідуальні завдання для проведення поточного модульного контролю з дисципліни.
4. Адаптовані мультимедійні презентації з курсу

7.2. ГЛОСАРІЙ (термінологічний словник)

Абрис (від нім. abriß – обрис, контур) – схематичне креслення певної ділянки місцевості, зроблене в польових умовах від руки з позначенням на ньому даних промірів, необхідних для складання точного плану окремого об'єкта, певної ділянки місцевості чи іншого графічного документа. А. застосовують для схематичного зображення туристських перешкод – перевалів, льодопадів, порогів тощо.

Автомобільний туризм – вид спортивного туризму; подолання туристських маршрутів на автомобілях. Головна особливість А.Т. – можливість добиратися до початку категорійної частини маршруту і повертатися назад своїм ходом. Це обумовлює рух дорогами загального користування і велику загальну протяжність маршруту. Складність автомобільних походів визначається в залежності від включення до їх маршрутів класифікованих ділянок або ділянок, аналогічних їм за характером, кількістю перешкод, технічною складністю їх подолання. Нормативна протяжність походу складається із протяжності класифікованих ділянок, що включені до маршруту, та додаткової протяжності, до якої входять ділянки доріг без перешкод або ділянки, складність яких характеризується більш низькою категорією ніж класифікована ділянка.

Автомототуризм – об'єднана назва автомобільного та мотоциклетного туризму.

Азимут (від араб. ас-сумут – шлях, напрям) – кут, утворений між північним напрямом географічного (істинного) меридіана й напрямом на даний предмет за ходом годинникової стрілки, який вимірюється від 0° до 360° (рис. 1). Як правило, визначається на географічній карті. На місцевості туристи дотримуються визначеного напрямку руху за компасом із врахуванням магнітного схилення. Синонім – азимут географічний.

Активний туризм (англ. active tourism) – 1. такий, який при подоланні туристських маршрутів використовує активні засоби пересування та подолання перешкод (пішки, на велосипедах, байдарках, лижах, мотоциклах, вітрильних катамаранах тощо). Це форма подорожей за маршрутами невисоких категорій складності, переважно в слабозміненому

природному середовищі, з використанням активних способів пересування. За змістом цей вид туризму близький до існуючого спортивного туризму, але ґрунтується на маршрутах некласифікованих або невисоких категорій складності і не дає учасникам можливості отримувати спортивні розряди і звання. Маршрути А.Т. мають незначну протяжність і тривалість, меншу, ніж встановлені для спортивних туристських походів; 2. в міжнародному туризмі – приїзд іноземних туристів в країну, які оплачуючи товари і послуги, забезпечують находження валюти в бюджет країни, що приймає, й активізує її платіжний баланс.

Аналіз туристичного ринку – оцінка потенційних обсягів продажів на ринку тих або інших туристичних послуг.

Анімаційна програма – комплекс заходів спортивного та розважального характеру, що входять до сфери рекреаційних і духовних інтересів туриста та розробляються для проведення ним вільного часу.

Базовий табір (гірськ.) – місце розташування туристів, яке служить вихідною точкою для радіальних походів, навчальних і тренувальних занять, перевалочним пунктом між легкими підходами і технічно складними ділянками маршрутів. Б.Т. організують учасники навчальних туристських заходів, туріад, туристських походів з дітьми. Місце для Б.Т. вибирають з урахуванням максимальної безпеки і комфортності – визначаються місця для забору питної води, вмивання, миття посуду, прання, вогнища, прийому їжі та ін. Враховуються захищеність від вітрів, освітленість сонцем в ранкові та вечірні години. У Б.Т. організованому на 10 і більше днів, зазвичай використовують стаціонарні намети (в першу чергу, для кухні-їдальні, штабу і медпункту).

Байдарка (водн.) – вузький легкий, в туристському варіанті – розбірний, човен. Належить до маломірних гребних суден, призначена для походів і прогулянок річками, озерами і водосховищами в умовах помірного хвилювання; буває одно-, дво- і тримісною. Розбірні Б. за конструкцією корпусу поділяються на каркасні, каркасно-надувні, надувні і жорсткі.

База відпочинку – об'єкт розміщення сезонного функціонування, розташований у рекреаційній зоні, з забезпеченням умов для відпочинку з мінімальними зручностями в регламентованому режимі.

База даних клієнтів – банк інформації про відвідувачів. Запис зазвичай проводиться під час продажу. Банк даних може й надалі використовуватися для отримання різних типів довідок.

Бівак (нім. *biwak* – табір) – місце розміщення (стоянка) туристської групи для ночівлі або відпочинку. Б.Т. розташовують на досить рівних і сухих майданчиках, галявинах, у місцях, недоступних для каменепадів, лавин, затоплення. Місце стоянки повинно бути приховано від вітру і, по можливості, не трудомістке для обладнання. Бажано, щоб поблизу було джерело води.

Бунгало – невеликий туристичний готель (будівля, зазвичай побудована з легких матеріалів на березі моря, часто пропонується в тропічних та південних країнах).

Велосередний туризм – вид спортивного туризму, в якому головним або єдиним засобом пересування туристів-спортсменів є велосипед. В.Т. має свої переваги у порівнянні з іншими видами туризму. Велосипед дає можливість із досить значною швидкістю долати великі відстані, ознайомитися під час туристської подорожі з кількома географічними районами, відвідати цікаві об'єкти, розташовані один від одного на значній відстані. Місця, якими важко пересуватися на велосипеді, велотуристи долають пішки і відображають це у своїх звітах..

Виїзний туризм – подорожі осіб, які постійно проживають у певній країні, в іншу країну.

Внутрішній туризм – це поїздки відвідувачів - резидентів за межі свого звичайного середовища, але в межах своєї країни (подорожі в межах України осіб, які постійно проживають в Україні).

Внутрішній турист – відвідувач – резидент, який здійснює поїздку в межах своєї країни, але за межі свого звичайного середовища (особа, яка подорожує в межах України і постійно проживає в Україні).

Гірський притулок – об'єкт розміщення, розташований у віддаленій гірській місцевості на туристичному маршруті з активними способами пересування, призначений для короткочасного перебування та відпочинку.

Гостинність – повага до гостя та щирість при частуванні. Стала характерною рисою слов'янського народу.

Дитячий оздоровчий комплекс – об'єкт розміщення, що забезпечує у регламентованому режимі надання комплексу послуг розміщення, харчування, оздоровлення та відпочинку для дітей.

Дитячий табір – об'єкт розміщення сезонного характеру з регламентованим режимом відпочинку та оздоровлення дітей, як правило, на канікулах.

Зарубіжний (виїзний) туризм – це поїздки осіб – резидентів країни (регіону), які здійснюють перебування в місцях, що знаходяться за межами їхньої країни.

Індивідуальний плановий туризм – комплексна послуга, що налається за власною програмою з нестандартними пакетами обслуговування (індивідуальний тур завжди дорожчий, ніж груповий).

Індивідуальний тур (An individual round) – тур із певним набором туристичних послуг, замовлений клієнтом (або невеликою групою), включаючи розміщення, харчування, трансфер, екскурсійну та розважальну програми.

Наметовий табір – об'єкт, що має умови для розміщення у наметах та для активного відпочинку на природі.

Обов'язки туриста – під час здійснення подорожі, включаючи транзит, турист зобов'язаний: дотримуватися законодавства країни (місця) тимчасового перебування, поважати її соціальний устрій, звичаї, традиції, релігійні вірування; зберігати навколишнє природне середовище, дбайливо ставитися до пам'яток природи, історії й культури в країні (місці) тимчасового перебування; дотримуватися правил в'їзду в країну (місце) тимчасового перебування, виїзду із країни (місця) тимчасового перебування й перебування там, а також у країнах транзитного проїзду; дотримуватися під час подорожі правил особистої безпеки.

Організатор туру (tour organizer) – приватна особа або турагент, або нетуристична організація, що комплектує групу туристів для участі в турі, запропонованому туроператором. Зазвичай, організатору тура або його представнику надається право безкоштовної участі в даному турі.

Організаційна культура – система цінностей і переконань, що дає співробітникам уявлення про організацію, а також визначає норми і правила їхньої поведінки в ній.

Організований туризм – поїздка, організована туристичними фірмами за стандартним або спеціально розробленим особисто туристом (групою туристів) маршрутом.

Орієнтування (від англ. orientate – орієнтуватися) – визначення туристом свого місця розташування на місцевості та напрямку руху. Для цього необхідно провести комплекс дій, щодо визначення свого місця розташування відносно сторін горизонту за допомогою компаса, карти. Наближене О. можливе за місцевими орієнтирами (природними і штучними), положенням Сонця, Місяця, зірок, які вимагають певних знань географії, астрономії, вміння користуватися компасом.

Маршрутний Туризм (від фр. marche – хід, рух і route – шлях) – проходження маршрутів спортивних туристських походів з визначених видів спортивного туризму – пішохідного, лижного, гірського, водного, велосипедного, автомото, спелеологічного та вітрильного. Допускається також комбінація кількох видів спортивного туризму в одному поході. На сьогоднішній день спортивний туризм в Україні є видом спорту, який включено до Єдиної спортивної класифікації України, із притаманними спорту званнями та спортивними розрядами – від масових юнацьких розрядів до звання «Майстер спорту».

М.Т. і надалі залишається основою спортивного туризму, хоча відбувся значний відтік туристів-спортсменів в туризм змагальний.

Пансіонат – об'єкт розміщення оздоровчого напрямку, розташований у позаміській або рекреаційній зоні, призначений для тривалого перебування з регламентованим режимом відпочинку та харчування. Пансіонати призначені для тривалого відпочинку від 10 до 20 днів і оздоровлення дорослих і батьків з дітьми. Відпочинок у пансіонаті регламентується розпорядком дня. Місткість пансіонатів – 500-1000 місць. Для кращої організації відпочинку в структурі пансіонату передбачають виділення житлових груп на 200-250 осіб. Для розміщення контингенту відпочиваючих використовують спальні на 1, 2 і 3 ліжко-місця та двокімнатні житлові номери на 4 і 5 ліжко-місць. Харчування організовують в їдальнях, додатково передбачаються буфета, бари. У пансіонатах, в яких до 50% загальної кількості відпочиваючих діти, обов'язковим є наявність умов для організації дитячого відпочинку. Зокрема передбачаються ігрові майданчики для дітей, приміщення для роботи з дітьми, гральні автомати, бібліотека з читальним залом тощо. Пансіонати розраховані на широке коло відпочиваючих різного віку, статі, соціального статусу.

Переправа (піш.) – перехід туристів через перешкоду – яр, каньйон, річку, болото, льодовикову тріщину різними способами (вброд, навісна переправа, по колоді, по паралельних вірьовках, по жердинах та купинах).

Похід – пересування організованої групи туристів певним маршрутом із визначеною метою і в установленому порядку.

Похід вихідного дня – похід одноденний або такий, що передбачає організацію одного-двох нічлігів, який, зазвичай, здійснюваний у вихідні дні. У переважній більшості випадків П.В.Д. організовуються з метою оздоровлення та активного відпочинку учасників. Крім того, вони можуть переслідувати навчальні та тренувальні цілі.

Трансфер – перевезення туриста, і його багажу з вокзалу (залізничного, морського, авіаційного) до готелю або назад в пунктах його зупинки за маршрутом. Трансфер індивідуальних туристів виконується легковою машиною або мікроавтобусом, а трансфер групових туристів – автобусами.

Тур – поїздка за певним маршрутом, в певний строк, з певним комплексом послуг (перевезення, розміщення, харчування тощо). Розрізняється індивідуальна та групова подорож.

Туризм – діяльність осіб, які здійснюють поїздки та перебувають у місцях, що знаходяться за межами їхнього звичайного середовища на термін від 24 годин до одного року, з будь-якою метою, але без здійснення діяльності, що оплачується з джерел, які знаходяться у місці відвідання.

Туризм в'їзний – подорожі в межах України осіб, які не проживають постійно в Україні.

Туризм виїзний – подорожі осіб, які постійно проживають в Україні, в іншу країну.

Турист – особа, яка здійснює подорож Україною або іншими країнами з незабороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін.

Туристична діяльність – туropolиторська й турагентська діяльність, а також інша діяльність з організації подорожей.

Туристична послуга – економічне благо, спожите туристом і виражене в результаті виконання відповідним виконавцем договору відшкодованих послуг із перевезення, розміщення, харчування, екскурсійного та іншого обслуговування туриста.

Радіальний вихід – невелика ділянка туристського маршруту, що проходиться з поверненням до початкової точки – базового табору. Радіальний маршрут передбачає одно-кількаденні походи від базового табору, далекі екскурсії для огляду цікавих у пізнавальному значенні об'єктів, розвідувальні виходи з відхиленням від основного маршруту.

Рюкзак (від нім. rucksack – заплічна сумка) – спеціалізований заплічний мішок для тривалого перенесення на спині різних вантажів – спорядження, продуктів харчування, особистих речей тощо. Забезпечений двома косими (йдуть від області шиї в боки) лямками, що надягаються на плечі, а також, стабілізуючими й розвантажувальними ремнями, і додатковими елементами для навісного закріплення предметів екіпіровки туриста. Синонім – наплічник.

Самодіяльний туризм – різновид туризму, який виділяється за такою систематизаційною ознакою як ступінь організованості (організований та неорганізований); форма неорганізованого туризму, де туристські послуги та потреби забезпечуються на основі самодіяльності туристів. При цьому, туристи самі обирають маршрути, спосіб пересування, забезпечують собі харчування, нічліг і місце відпочинку. Спортивний С.Т. можна вважати одним з вітчизняних гуманітарних досягнень ХХ ст. Масовий характер, високоестетичні (пізнавальні, оздоровчі, виховні) ролі в суспільстві відносять цю діяльність до безумовних досягнень епохи Радянського Союзу. Спортивний туризм в СРСР, будучи в основному самодіяльним, відрізнявся масовістю саме через його самоорганізований характер.

Спелестологічний туризм (спелеол.) – подорожі та екскурсії підземними структурами штучного походження, які мають певний туристський інтерес. Такі як катакомби (наприклад, Одеські, Керченські), шахти (наприклад, Солотвинські соляні шахти в Закарпатті), міські підземні комунікації тощо.

7.3 Рекомендована література

7.3.1. Законодавча та нормативна

1. Закон України «Про туризм» (офіційний текст: за станом на 15 січня 2015 р.) / Верховна Рада України. К. : Парламентське вид-во, 2015. 96 с.
2. Про страхування [Закон України: від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР] // Відомості Верховної Ради України. 2015. №22.
3. Кодекс цивільного захисту України // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2013. № 34-35, ст.458.
4. Наказ МОНУ «Про затвердження нормативно-правових актів, які регламентують порядок організації туристсько-краєзнавчої роботи» (офіц. текст: за станом на 27 жовтня 2014 р.). Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 жовтня 2014 р. за № 1340/26117.

7.3.2. Базова

1. Богатов А.О. Організація спортивно-оздоровчого туризму : навчальний посібник. Одеса : ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, 2013. 114 с.
2. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2009. 304 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/grabovsky.htm
3. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції) : методичний посібник / В. О. Кирилюк та ін. К. : НВП «Інтерсервіс», 2014. – 84 с.
4. Доценко А.І. Географія туризму : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2020.
5. Доценко А.І. Основи заповідної справи : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022.
6. Доценко А.І. Туристичне країнознавство : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022.
7. Настанови з проведення змагань з пішохідного туризму від 11.04.2015.

8. Палієнко С.В. Звіт про туристський спортивний похід як джерело з історії туризму в Україні (на прикладі онлайн бібліотеки Київського турклубу «Глобус») // Часопис української історії. К., 2024. Вип. 50. С. 146–154.
9. Правила змагань зі спортивного туризму від 24.04.2008.
10. Спортивне орієнтування. Поняття про спортивне орієнтування. Основи топографії. Початковий рівень: Навчально-методичний посібник / Укл. Т. М. Жиленко. Запоріжжя : КЗ «ЗОЦТУМ» ЗОР, 2012. 88 с.
11. Тимошенко Л.О., Лабарткава К.В. Спортивний туризм: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 ч. Львів : ЛДУФК, 2012. Ч. 1. 150 с.
12. Тимошенко Л.О., Лабарткава К.В. Спортивний туризм : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту: у 2 ч. Львів : ЛДУФК, 2014. Ч. 2. 176 с.
13. Філіпов З.І. Спортивний туризм. Організація і методика спортивно-туристичної роботи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізкультурного профілю. Дрогобич : Коло, 2010. 344 с. URL: https://tourlib.net/books_ukr/filipov.htm
14. Mashika H., Davydenko I., Olshanska O., ...Komarnitskyi I., Lypnytska Y. Modelling of Development of Ecological Tourism. International Journal of Scientific and Technology Research. 2020. No. 9(4). pp. 683–688.
15. Oleksandra Olshanska, Mykola Khmelevskyi, Daryna Hryhorchuk. Innovation-driven Opportunities and Solutions to Promote Europe-oriented Tourism Development in Ukraine. Журнал стратегічних економічних досліджень (Journal of Strategic Economic Research). 2021. № 2. С. 31-40.

7.3.3. Допоміжна

1. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Є. В. Панкова. К. : Альтерпрес, 2003. 352 с.

8. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Кафедральна дошка для проєктора	Ноутбук, проєктор
Практичне заняття	Кафедральна дошка для проєктора Мотузкі основні - 10 мм - 3 бухти по 50 м; системи (зблоковані верх і низ) із вусами самостраховки 20 шт; спускові пристрої «вісімка» - 20 шт; карабіни - 160 шт; схоплючі - 20 шт; жумари - 20 шт, захисні шоломи - 20 шт; компаси -20 шт; комплект репшнурів для в'язки нош - 3 шт.	Ноутбук, проєктор Мотузкі основні - 10 мм - 3 бухти по 50 м; системи (зблоковані верх і низ) із вусами самостраховки 20 шт; спускові пристрої «вісімка» - 20 шт; карабіни - 160 шт; схоплючі - 20 шт; жумари - 20 шт, захисні шоломи - 20 шт; компаси -20 шт; комплект репшнурів для в'язки нош - 3 шт.